

Czwartek, 25 lutego 2016 r.

P8_TA(2016)0063

Raport roczny Europejskiego Banku Centralnego za rok 2014**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 lutego 2016 r. w sprawie raportu rocznego Europejskiego Banku Centralnego za rok 2014 (2015/2115(INI))**

(2018/C 035/22)

Parlament Europejski,

- uwzględniając raport roczny Europejskiego Banku Centralnego za rok 2014
 - uwzględniając art. 284 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
 - uwzględniając wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-62/14 z dnia 16 czerwca 2015 r.,
 - uwzględniając Statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, szczególnie jego art. 15,
 - uwzględniając art. 132 ust. 1 Regulaminu
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Gospodarczej i Monetarnej (A8-0012/2016)
- A. mając na uwadze, że według ostatniej jesiennej prognozy Komisji Europejskiej oczekiwany jest wzrost ożywienia gospodarczego w strefie euro – przewiduje się, że realny PKB wzrośnie o 1,4 % w 2015 r., o 1,7 % w 2016 r. i o 1,8 % w 2017 r.; mając na uwadze, że podstawy wzrostu są niestabilne; mając na uwadze, że silne zaangażowanie polityczne na rzecz wdrożenia trwałych i zrównoważonych pod względem społecznym reform strukturalnych ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia wzrostu gospodarczego;
- B. mając na uwadze, że według tej samej prognozy nastąpi powolny spadek bezrobocia w strefie euro, z 11,6 % na koniec 2014 r. do 10,5 % na koniec 2016 r.; mając na uwadze, że istnieją ogromne różnice między państwami członkowskimi, jeżeli chodzi o stopę bezrobocia – wskaźniki znajdują się w przedziale od 6,4 % w Niemczech do 26,6 % w Grecji; mając na uwadze, że w wielu państwach członkowskich stopa bezrobocia utrzymuje się na niepokojącym poziomie, co dotyka w szczególności ludzi młodych i osoby długotrwale bezrobotne;
- C. mając na uwadze, że – znów według tej samej prognozy – w strefie euro powinno dojść do poprawy sytuacji budżetowej: spodziewane jest zmniejszenie deficytu budżetowego (z 2,4 % w 2014 r. do 1,7 % w 2016 r.) i długu publicznego (z 94 % na koniec 2014 r. do 92,5 % na koniec 2016 r.);
- D. mając na uwadze, że niskie ceny energii, choć niekorzystnie oddziałują na oczekiwania inflacyjne, mogłyby potencjalnie wspomóc ożywienie gospodarcze;
- E. mając na uwadze, że głównym motorem tych procesów jest spożycie prywatne, eksport oraz czynniki zewnętrzne, takie jak niskie ceny energii, szczególnie ropy naftowej, a inwestycje prywatne i publiczne w strefie euro rosły bardzo powoli i wciąż znajdują się na poziomach znacznie niższych niż przed kryzysem, zaś względny udział inwestycji w PKB stale maleje od kilku dekad;
- F. mając na uwadze, że według projekcji ekspertów Eurosystemu z września br. średnia stopa inflacji w strefie euro, która pozostawała na poziomie bliskim zera w pierwszej połowie 2015 r., wzrosła, osiągając 1,1 % w 2016 r. i 1,7 % w 2017 r.;
- G. mając na uwadze, że art. 127 ust. 2 TFUE zobowiązuje Europejski System Banków Centralnych do „popierania należytego funkcjonowania systemów płatniczych”;
- H. mając na uwadze, że w 2014 r. EBC obniżył stopę procentową podstawowych operacji refinansujących do efektywnej dolnej granicy oraz obniżył stopę depozytu do -0,20 %; mając na uwadze, że niższe stopy procentowe nie przełożyły się w znaczącym stopniu na zapewnienie większego dostępu do kredytów dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, co przyczyniło się do tego, że EBC wstąpił na ścieżkę niestandardowych środków polityki pieniężnej;

Czwartek, 25 lutego 2016 r.

- I. mając na uwadze, że przy pełnieniu funkcji nadzorczej EBC nie zawsze kierował się dotychczas w dostatecznym stopniu zasadą proporcjonalności;
- J. mając na uwadze, że MŚP są kręgosłupem gospodarki europejskiej oraz że system bankowy pełni zasadniczą funkcję w zapewnianiu ich konkurencyjności i wzrostu; mając na uwadze, że ułatwienie dopływu kredytów do mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) ma zasadnicze znaczenie, biorąc pod uwagę, że stanowią one 99 % wszystkich przedsiębiorstw i odpowiadają za 80 % miejsc pracy w Unii, a tym samym odgrywają podstawową rolę w tworzeniu wzrostu gospodarczego i zatrudnienia oraz niwelowaniu różnic społecznych; mając na uwadze, że wolumen kredytów udzielanych przez banki powoli wzrasta;
- K. mając na uwadze, że w 2014 r. EBC wprowadził serię ukierunkowanych dłuższych operacji refinansujących (TLTRO) oraz uruchomił programy zakupu wybranych aktywów sektora prywatnego w celu wsparcia kredytowania realnej gospodarki;
- L. mając na uwadze, że w dniu 22 stycznia 2015 r. EBC rozpoczął program rozszerzonych zakupów aktywów na kwotę 1,1 bln EUR, który będzie prowadzony do września 2016 r., a w każdym razie do momentu stwierdzenia trwałego dostosowania ścieżki inflacji;
- M. mając na uwadze, że przez uruchomienie programu skupu obligacji EBC wprowadził do swojego bilansu znaczną ilość ryzyka;
- N. mając na uwadze, że Jednolity Mechanizm Nadzorczy, który stanowi pierwszy filar unii bankowej, stał się w pełni operacyjny w dniu 4 listopada 2014 r., kiedy to EBC przejął bezpośredni nadzór nad 122 największymi bankami strefy euro; mając na uwadze, że te istotne banki poddano jednocześnie wszechstronnej ocenie, obejmującej przegląd jakości aktywów i test warunków skrajnych, która dobiegła końca w dniu 26 października 2014 r.; mając na uwadze, że jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, który stanowi drugi filar unii bankowej, wszedł w życie na początku 2015 r., natomiast jednolity system gwarantowania depozytów, tj. trzeci filar unii bankowej, nie został jeszcze wprowadzony;
1. przypomina, że konieczne będzie bardziej intensywne ożywienie gospodarcze, które w najbliższych latach ma być umiarkowane i nierównomierne pod względem geograficznym, a także zwiększenie potencjalnego wzrostu gospodarczego, aby obniżyć wysokie wskaźniki bezrobocia w wielu państwach członkowskich strefy euro i zmniejszyć zadłużenie; podkreśla, że wiele państw członkowskich stoi w obliczu podobnych wyzwań makroekonomicznych; podkreśla potrzebę poprawy warunków realizacji inwestycji – zarówno publicznych, jak i prywatnych – mających na celu pobudzenie wzrostu i zatrudnienia oraz wzywa do podjęcia dalszych działań, aby zapewnić finansowanie gospodarki realnej; uważa, że państwa członkowskie muszą przeprowadzić trwałe i zrównoważone pod względem społecznym reformy strukturalne;
2. ubolewa nad istniejącymi – choć stopniowo zmniejszającymi się – różnicami między stawkami oprocentowania kredytów przyznawanych MŚP a stawkami oprocentowania kredytów przyznawanych większym przedsiębiorstwom, między oprocentowaniem małych i dużych kredytów, a także między warunkami udzielania kredytów dla MŚP znajdujących się w różnych krajach strefy euro, zwracając jednocześnie uwagę, że polityka pieniężna ma ograniczone pole działania w tym zakresie; w tym kontekście zwraca uwagę na rolę banków oszczędnościowych i spółdzielczych oraz wzajemnych towarzystw kredytowych i podkreśla, że ramy regulacyjne powinny uwzględniać ich szczególne zasady funkcjonowania i szczególną misję, a organy nadzoru powinny być świadome tych aspektów i brać je pod uwagę w swoich działaniach i strategiach;
3. podkreśla, że mimo dążenia przez EBC do utrzymania korzystnych warunków finansowania inwestycje prywatne i publiczne w strefie euro wciąż znajdują się znacznie poniżej poziomów sprzed obecnego kryzysu; w tym kontekście z zadowoleniem odnosi się do utworzenia Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) oraz planu Komisji zakładającego stworzenie rzeczywistej unii rynków kapitałowych, która powinna spowodować zróżnicowanie źródeł finansowania w gospodarce UE, zwiększenie inwestycji transgranicznych oraz zapewnienie przedsiębiorstwom, zwłaszcza MŚP, większego dostępu do finansowania;
4. zauważa, że w reakcji na skomplikowaną sytuację związaną z kryzysem zadłużeniowym, spadającą inflacją, ujemnym trendem akcji kredytowej oraz powolnym wzrostem gospodarczym, przy stopach procentowych bliskich efektywnej dolnej granicy, EBC zdecydował się skorzystać z niekonwencjonalnych instrumentów polityki pieniężnej;

Czwartek, 25 lutego 2016 r.

5. zwraca uwagę, że program skupu aktywów przyniósł dość umiarkowane, ale pozytywne rezultaty, jeżeli chodzi o dynamikę podaży pieniądza i akcji kredytowej – wciąż odnotowuje się niską liczbę kredytów dla przedsiębiorstw, jednak jest ich coraz więcej z uwagi na stopniowe łagodzenie polityki kredytowej, dalsze łagodzenie warunków udzielania nowych kredytów, spadek liczby odrzucanych wniosków, wzrost popytu na kredyty oraz stopniowe zwiększanie się inwestycji prywatnych w pierwszych trzech kwartałach 2015 r., przy czym wciąż istnieją znaczne różnice między gospodarkami strefy euro; zwraca ponadto uwagę, że od momentu uruchomienia programu skupu aktywów wzrastają średnioterminowe oczekiwania inflacyjne, które stopniowo zmiernają w kierunku docelowego poziomu 2 %, natomiast ryzyko pułapki deflacyjnej przypuszczalnie zmalało; zwraca się do EBC o stosowanie programu skupu aktywów w miarę możliwości do wszystkich państw członkowskich bez dyskryminacji, z poszanowaniem zasad wiążących EBC;
6. uważa, że EBC wniesie wkład w realizację ogólnej polityki gospodarczej w Unii i osiągnięcie jej celów, zgodnie z art. 282 TFUE, jeżeli jego główne zadanie, jakim jest zapewnienie stabilności cen, nie zostanie zagrożone;
7. podkreśla, że wkład EBC obejmuje działania mające na celu zwiększenie skali udzielania nisko oprocentowanych kredytów na rzecz gospodarki realnej oraz wsparcie ożywienia gospodarczego w kierunku tworzenia miejsc pracy, wzrostu i stabilności;
8. jest zaniepokojony ewentualnymi niezamierzonymi konsekwencjami i długoterminowymi skutkami instrumentów niekonwencjonalnej polityki pieniężnej EBC; ma świadomość, że zakończenie stosowania tych środków będzie bardzo skomplikowane, dlatego należy je uważnie zaplanować, zwłaszcza jeżeli chodzi o odpowiedni charakter działań, przestrzeganie zasady ostrożności oraz dobór terminów, aby zapobiec niezamierzonym zakłóceniom na rynku; zwraca się do EBC o uważne monitorowanie zagrożeń związanych z jego programami skupu aktywów; podkreśla, że polityka pieniężna nie może rozwiązać problemów fiskalnych i gospodarczych, które występują w wielu państwach członkowskich, i nie może zastąpić niezbędnych trwałych i zrównoważonych pod względem społecznym reform strukturalnych, konsolidacji budżetowej i ukierunkowanych inwestycji;
9. ma obawy w związku z potencjalnym ryzykiem dla stabilności finansowej ze strony utrzymujących się niskich stóp procentowych w niektórych państwach członkowskich, co może mieć negatywne skutki dla ubezpieczeń na życie i programów emerytalnych; przyznaje, że długoterminowe stopy procentowe są odzwierciedleniem warunków makroekonomicznych i prowadzonej polityki pieniężnej;
10. zwraca się do Komisji o przedstawienie propozycji mających na celu poprawę nadzoru makroostrożnościowego i dostępnych narzędzi politycznych ograniczających zagrożenia występujące w równoległym systemie bankowym w związku z ostrzeżeniem zawartym w raporcie rocznym EBC, zgodnie z którym systematyczny rozwój działalności parabankowej w ciągu ostatnich dziesięciu lat – do 22 bln EUR w aktywach – rodzi potrzebę podjęcia dalszych inicjatyw w celu monitorowania i oceny słabych punktów rosnącego równoległego systemu bankowego;
11. z zadowoleniem przyjmuje wydane w sierpniu 2012 r. przez EBC kategoryczne oświadczenie, że „zrobi wszystko, co w jego mocy”, by chronić euro;
12. stwierdza, że program skupu instrumentów długu publicznego i prywatnych dłużnych papierów wartościowych na rynkach wtórnych mógłby być bardziej skuteczny;
13. zwraca uwagę na obawy wyrażone w wyroku ETS z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie C-62/14, w którym stwierdzono, że kiedy EBC skupuje obligacje rządowe na rynku wtórnym, jest narażony na znaczne ryzyko strat oraz na ryzyko obniżenia się wartości wierzytelności; zwraca uwagę, że – zgodnie z tym samym wyrokiem – nie zmienia to konkluzji, iż EBC jest uprawniony do skupu obligacji rządowych na rynku wtórnym, a program skupu obligacji nie narusza zakazu finansowania państw członkowskich ze środków banku centralnego;
14. podkreśla, że wysokie i zróżnicowane poziomy zadłużenia publicznego i prywatnego w niektórych państwach członkowskich oraz wciąż nierozwiązane problemy strukturalne w sektorze bankowym stanowią przeszkody w prawidłowej transmisji impulsów polityki pieniężnej, a niekonwencjonalne środki polityki pieniężnej stosowane przez EBC nie są w stanie same zmienić tej sytuacji;
15. wzywa państwa członkowskie strefy euro, które są objęte programem dostosowań makroekonomicznych, do przeprowadzenia – zgodnie z art. 7 ust. 9 rozporządzenia (UE) nr 472/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2013 r. – kompleksowej kontroli swoich finansów publicznych, między innymi w celu dokonania oceny przyczyn nadmiernego zadłużenia oraz ustalenia wszelkich ewentualnych nieprawidłowości; podkreśla, że celem tej kontroli

Czwartek, 25 lutego 2016 r.

powinno być lepsze zrozumienie popełnionych w przeszłości błędów, aby nie rozpoczynać procesu restrukturyzacji zadłużenia ad hoc, który mógłby ponownie doprowadzić do kryzysu zadłużeniowego w niektórych państwach członkowskich;

16. podkreśla, że przepisy obowiązujących ram zarządzania gospodarczego powinny być należycie przestrzegane i wdrażane, bez rozróżnienia między dużymi i małymi państwami członkowskimi; ponownie podkreśla, że osiągnięcie średnioterminowego celu, jakim jest utrzymanie finansów publicznych w stanie bliskim równowagi lub wykazanie nadwyżki budżetowej, w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe, pozwoli państwom członkowskim poradzić sobie ze zwykłymi wahaniami cyklicznymi, a jednocześnie utrzymać deficyt budżetowy poniżej progu 3 % PKB; uważa, że wszystkie istniejące narzędzia dostępne we wzmocnionym pakcie stabilności i wzrostu muszą być stosowane w celu lepszego wsparcia stabilności i wzrostu;

17. potwierdza swoje zobowiązanie do poszanowania niezależności EBC w prowadzeniu polityki pieniężnej, zgodnie z postanowieniami traktatów; uważa, że niezależność banku centralnego ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celu zapewnienia stabilności cen; podkreśla, że żaden rząd i żaden krajowy organ publiczny nie powinien w związku z tym zwracać się do EBC o podjęcie konkretnych działań;

18. przypomina, że zgodnie z art. 127 TFUE EBC, bez uszczerbku dla jego głównego celu, jakim jest zapewnienie stabilności cen, wspiera ogólne polityki gospodarcze w Unii, co jest dokładniej określone w art. 282 TFUE;

19. zwraca uwagę na art. 123 TFUE, art. 21 Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych oraz art. 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 3603/93 z dnia 13 grudnia 1993 r., które zakazują krajowym bankom centralnym i EBC bezpośrednich zakupów instrumentów dłużnych emitowanych przez UE lub krajowe organy lub instytucje publiczne; przypomina zarazem, że zakupy takie są dopuszczalne na rynkach wtórnych;

20. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że EBC próbuje przybliżyć inflację do poziomu blisko, lecz poniżej 2 %, ponieważ może to również przyczynić się do sukcesu innych strategii politycznych UE oraz doprowadzić do zwiększenia konkurencyjności, wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy w Europie, o ile wdrażaniu tych strategii będą towarzyszyć ukierunkowane inwestycje, ambitne i zrównoważone pod względem społecznym reformy strukturalne oraz konsolidacja budżetowa;

21. z zadowoleniem przyjmuje decyzję EBC o publikowaniu skróconych protokołów ze swoich posiedzeń i oczekuje dalszych kroków mających na celu poprawę przejrzystości jego kanałów komunikacji; uważa, że nadal można poczynić jeszcze większe postępy, zwłaszcza w odniesieniu do SSM;

22. z zadowoleniem przyjmuje powszechną obecnie tendencję do publicznego wyjaśniania decyzji dotyczących polityki pieniężnej przez główne banki centralne natychmiast po ich podjęciu, którą to praktykę zainicjował EBC; ponadto z zadowoleniem przyjmuje ogłoszenie jaśniejszych i bardziej przejrzystych procedur związanych z ELA (awaryjnym wsparciem płynnościowym) dla wypłacalnych instytucji finansowych (zwłaszcza banków krajowych), które borykają się z tymczasowymi problemami związanymi z płynnością;

23. przypomina o swoim postulacie, aby w rocznym raporcie EBC odnoszono się do uwag przedstawianych w rocznym sprawozdaniu Parlamentu Europejskiego; uważa, że korzystne byłoby, gdyby równoległe do oceny sytuacji pieniężnej i finansowej EBC mógł w swoim oświadczeniu wydawanym po comiesięcznym posiedzeniu Rady Prezesów przedstawić ocenę wielkości luk produktowych w strefie euro;

24. przypomina, że kwartalny dialog monetarny jest istotny dla zapewnienia przejrzystości polityki pieniężnej wobec Parlamentu i opinii publicznej; z zadowoleniem przyjmuje praktykę udzielania przez przedstawicieli EBC dokładnych i szczegółowych odpowiedzi na pytania posłów do PE; z zadowoleniem przyjmuje również stosowaną przez EBC praktykę udzielania dodatkowych informacji na piśmie w przypadku, gdy odpowiedzi udzielane w trakcie dyskusji okazują się nie być w pełni zadowalające lub wyczerpujące;

Czwartek, 25 lutego 2016 r.

25. podkreśla, że należy wyraźnie odróżnić funkcję nadzorczą EBC od jego funkcji w odniesieniu do polityki pieniężnej oraz że kombinacja obu tych funkcji nie powinna generować żadnych konfliktów interesów dla EBC; w tym kontekście przypomina zasadę przewodnią, zgodnie z którą instrument wykorzystywany do kształtowania polityki, czy to pieniężnej, czy nadzorczej, powinien być wybierany w zależności od założonego celu i stwierdzonego problemu;
 26. podkreśla potrzebę demokratycznej rozliczalności w świetle nowych kompetencji powierzonych EBC w odniesieniu do zadań nadzorczych, a także jego roli doradczej w trojce i grupie czterostronnej;
 27. podkreśla znaczenie niezależności organizacyjnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego i wzywa EBC do przeanalizowania sposobów wzmocnienia niezależności tego podmiotu;
 28. wzywa EBC, aby całkowicie przeformułował propozycję stworzenia kompleksowego analitycznego zbioru danych dotyczących kredytów (AnaCredit), ze szczególnym uwzględnieniem zasady proporcjonalności, a przy tym położył nacisk na ustalenie odpowiednich progów, aby ograniczyć do minimum koszty administracyjne, w szczególności dla mniejszych instytucji finansowych;
 29. z zadowoleniem przyjmuje wyrażoną w trakcie dialogu monetarnego w dniu 23 września 2015 r. przez Mario Draghiego chęć „informowania Parlamentu Europejskiego o stanowiskach zajmowanych przez EBC” w ramach takich podmiotów jak Rada Stabilności Finansowej i Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego;
 30. przypomina, że rola EBC polega między innymi na ochronie stabilności finansowej, a zatem na konieczności zapewnienia wystarczającej płynności, aby uniknąć paniki bankowej w wypłacalnych bankach podłączonych do sieci Eurosystemu;
 31. przypomina, że rola EBC w trojce i w grupie czterostronnej została określona w tzw. dwupaku (art. 7 rozporządzenia (UE) nr 472/2013); zwraca uwagę na wyrok ETS z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie C-62/14 i wzywa EBC do uwzględnienia go przy podejmowaniu działań; wzywa EBC do dokonania ponownej oceny swojej niezależności od decyzji politycznych, a w razie konieczności do wzmocnienia tej niezależności;
 32. wzywa do szczegółowej oceny trybu funkcjonowania trojki i udziału EBC w pracach trojki i grupy czterostronnej w celu wyjaśnienia zakresu odpowiedzialności, a także zapewnienia większej rozliczalności demokratycznej w odniesieniu do przyjęcia i wdrożenia programów pomocowych;
 33. przypomina sprawozdanie Parlamentu z dnia 28 lutego 2014 r. dotyczące dochodzenia w sprawie roli i działań trojki, w którym zawarto apel do Parlamentu kolejnej kadencji, aby opierał się na tym sprawozdaniu, rozwinął jego główne tezy i prowadził dalsze dochodzenia;
 34. wzywa państwa członkowskie, Radę i EBC do dołożenia wszelkich starań, aby zapewnić równowagę płci w organach decyzyjnych EBC, oraz do zwrócenia baczonej uwagi na ten element przy wyborze nowych członków tych organów, szczególnie Rady Prezesów i Zarządu;
 35. zwraca uwagę, że w dniu 24 listopada 2015 r. Komisja zaproponowała system gwarantowania depozytów bankowych dla całej strefy euro;
 36. z zadowoleniem przyjmuje projekt unii rynków kapitałowych, uważając, że może on przywrócić równowagę między kanałami finansowania nie poprzez zmniejszenie środków finansowania lub utrzymanie ich na obecnych poziomach, lecz raczej poprzez ich zwiększenie i dywersyfikację, przyczyniając się tym samym do zmniejszenia nadmiernej zależności gospodarek strefy euro od systemu bankowego oraz do stworzenia ważnego amortyzatora wstrząsów dla Unii Europejskiej; ostrzega jednak, że unia rynków kapitałowych nie powinna zniechęcać do ukierunkowanej na gospodarkę realną bankowości relacyjnej, która jest najodpowiedniejszą formą finansowania dla mniejszych firm;
 37. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz Europejskiemu Bankowi Centralnemu.
-